

ที่ นร ๑๑๐๔/ ๑๗๓๑

สำนักงานสภาพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๘๖๒ ถนนกรุงเกษม กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

๑๕ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ภาวะสังคมไทยไตรมาสสี่และภาพรวม ปี ๒๕๖๕

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะกรรมการรัฐมนตรี ๑ ฉบับ

๒. รายงานภาวะสังคมไทยไตรมาสสี่และภาพรวม ปี ๒๕๖๕ จำนวน ๕ เล่ม

ด้วย สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ขอเสนอเรื่อง ภาวะสังคมไทยไตรมาสสี่และภาพรวม ปี ๒๕๖๕ มาเพื่อคณะกรรมการรัฐมนตรีทราบ ซึ่งเป็นเรื่องการดำเนินการตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๐ (๕) โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑) รวมทั้งเป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ในด้าน (๖) การบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายสุพัฒนพงษ์ พันธ์มีเชาว์) กำกับบริหารราชการสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีด้วยแล้ว โดยมีรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ความเคลื่อนไหวทางสังคมไตรมาสสี่และภาพรวม ปี ๒๕๖๕

๑.๑ สถานการณ์แรงงานไตรมาสสี่ ปี ๒๕๖๕ ปรับตัวดีขึ้นจากการขยายตัวของการจ้างงานนอกภาคเกษตรกรรม ขณะที่การจ้างงานภาคเกษตรกรรมยังคงหดตัวต่อเนื่องตั้งแต่ไตรมาสสอง สำหรับภาพรวมปี ๒๕๖๕ การมีงานทำและชั่วโมงการทำงานปรับตัวดีขึ้นใกล้เคียงกับช่วงก่อน COVID-19

การจ้างงาน มีจำนวนทั้งสิ้น ๓๙.๖ ล้านคน ขยายตัวร้อยละ ๑.๕ จากช่วงเดียวกันของปีก่อน เป็นผลจากการจ้างงานในสาขานอกภาคเกษตรกรรมที่เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓.๙ โดยสาขาโรงแรมและภัตตาคาร และสาขาการค้าส่งและค้าปลีก ปรับตัวดีขึ้นจากการขยายตัวของภาคการท่องเที่ยว ขณะที่สาขาการขนส่ง/เก็บสินค้า และสาขาการผลิตมีการจ้างงานเพิ่มขึ้น เนื่องจากผู้ประกอบการยังมีความเชื่อมั่นต่อแนวโน้มเศรษฐกิจในอนาคต สำหรับภาคเกษตรกรรม การจ้างงานหดตัวร้อยละ ๓.๔ จากปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ภาคใต้ และการย้ายสาขาของแรงงาน ชั่วโมงการทำงานปรับตัวดีขึ้น โดยชั่วโมงการทำงานภาพรวมและภาคเอกชนเฉลี่ยอยู่ที่ ๔๒.๖ และ ๔๖.๕ ชั่วโมง/สัปดาห์ ผู้ทำงานล่วงเวลาเพิ่มขึ้นโดยมีจำนวนกว่า ๖.๓ ล้านคน ขณะที่ผู้ว่างงานแฝงและผู้เสมือนว่างงานลดลงกว่าร้อยละ ๒๘.๐ และ ๑๙.๐ ตามลำดับ การว่างงานปรับตัวดีขึ้นโดยผู้ว่างงานมีจำนวน ๔.๖ แสนคน คิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ ๑.๑๕ ซึ่งลดลงทั้งผู้ว่างงานที่เคยทำงานมาก่อนและไม่เคยทำงานมาก่อน สถานการณ์ด้านแรงงาน ปี ๒๕๖๕ ผู้มีงานทำมีจำนวน ๓๙.๒ ล้านคน ขยายตัวร้อยละ ๑.๐ โดยการจ้างงานนอกภาคเกษตรกรรม ขยายตัวร้อยละ ๒.๐ ตามภาวะเศรษฐกิจที่ปรับตัวดีขึ้นหลังจากการเปิดรับนักท่องเที่ยวและการส่งออกที่ขยายตัวขึ้นจากปีก่อน ขณะที่ภาคเกษตรกรรม การจ้างงานหดตัวร้อยละ ๑.๒ จากผลกระทบของอุทกภัยตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๖๕ และการเคลื่อนย้ายของแรงงานไปสู่สาขาที่ฟื้นตัว

ได้ดี ประเด็นที่ต้องติดตามในระยะถัดไป ๑) การจ้างงานในอุตสาหกรรมส่งออกและโอกาสการหางานของเด็กจบใหม่ เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจยังคงฟื้นตัวแบบค่อยเป็นค่อยไปและมีความไม่แน่นอนสูง ซึ่งอาจกระทบต่อการจ้างงานในสาขาที่เกี่ยวข้องและเป็นอุปสรรคต่อการหางานของเด็กจบใหม่ ๒) ภาวะค่าครองชีพของแรงงานจากอัตราเงินเฟ้อที่ยังอยู่ในระดับสูง และ ๓) ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคการท่องเที่ยว โดยสาขาโรงแรม ที่พัก ภัตตาคาร และร้านค้า ยังมีความต้องการแรงงานอีกกว่า ๑ หมื่นตำแหน่ง ใน ๖๐ จังหวัด

๑.๒ **หนี้สินครัวเรือนในไตรมาสสาม ปี ๒๕๖๕ ขยายตัวเพิ่มขึ้น ขณะที่คุณภาพสินเชื่อทรุดตัวแต่ต้องเฝ้าระวังสินเชื่อยานยนต์ที่มีสัดส่วนสินเชื่อกล่าวถึงพิเศษต่อสินเชื่อรวมเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง รวมถึงยังมีลูกหนี้ที่มีสถานะดีและกลายเป็นหนี้เสียจากผลกระทบของ COVID-19 มากขึ้น**

ไตรมาสสาม ปี ๒๕๖๕ หนี้สินครัวเรือนมีมูลค่า ๑๔.๙๐ ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ ๓.๙ จากร้อยละ ๓.๕ ของไตรมาสก่อน เป็นผลจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจและตลาดแรงงานที่ปรับตัวดีขึ้น ขณะที่สัดส่วนหนี้สินครัวเรือนต่อ GDP อยู่ที่ร้อยละ ๘๖.๘ ลดลงจาก ๘๘.๑ จากไตรมาสที่ผ่านมา สำหรับคุณภาพสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ยังคงทรุดตัว โดยหนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ไตรมาสสี่ ปี ๒๕๖๕ มีสัดส่วนร้อยละ ๒.๖๒ ต่อสินเชื่อรวม อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาสินเชื่อกล่าวถึงพิเศษ (SML) หรือสินเชื่อค้างชำระน้อยกว่า ๓ เดือน พบว่า สินเชื่อกล่าวถึงพิเศษในสินเชื่อรถยนต์มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ ๑๓.๗ ของสินเชื่อรวม นอกจากนี้ จากข้อมูลเครดิตบูโร พบว่า ลูกหนี้เสียจากผลกระทบของ COVID-19 ยังมีปริมาณมาก แม้สถานการณ์ COVID-19 จะคลี่คลายลง ซึ่งในระยะถัดไปมีประเด็นที่ต้องติดตามและให้ความสำคัญ คือ ๑) การเร่งดำเนินการปรับโครงสร้างหนี้ของลูกหนี้ที่เริ่มมีสัญญาณการผิดนัดชำระหนี้ เพื่อลดความเสี่ยงในการตกชั้นของลูกหนี้ที่มีจำนวนมาก และ ๒) การมีมาตรการเฉพาะเจาะจงในการช่วยเหลือกลุ่มลูกหนี้เสียจากผลกระทบของ COVID-19 เพื่อลดจำนวนลูกหนี้เสียไม่ให้เพิ่มขึ้น

๑.๓ **การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังไตรมาสสี่และภาพรวม ปี ๒๕๖๕ เพิ่มขึ้น ขณะที่การเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ (NCDs) ปี ๒๕๖๔ ลดลง แต่ผู้ป่วยด้วยโรคซึมเศร้าและการฆ่าตัวตายยังมีอัตราเพิ่มขึ้น**

ไตรมาสสี่ ปี ๒๕๖๕ การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๐๘.๔ โดยมีจำนวนผู้ป่วยสูงสุด ๓ อันดับแรกจากโรคปอดอักเสบ โรคไข้หวัดใหญ่ และโรคไข้เลือดออก ภาพรวมปี ๒๕๖๕ พบผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๔ ร้อยละ ๑๓๔.๙ โดยเป็นผู้ป่วยโรคปอดอักเสบสูงที่สุด นอกจากนี้ การเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ (NCDs) ๕ โรค ลดลงทุกโรค และผู้ป่วยจากปัญหาสุขภาพจิตยังเพิ่มเป็น ๑๐.๓ ล้านราย ทั้งนี้ ปัญหาสุขภาพจิตยังเป็นประเด็นสำคัญ โดยปี ๒๕๖๔ มีผู้ป่วยโรคซึมเศร้าเพิ่มเป็น ๓๕๘,๒๖๗ คน จาก ๓๕๕,๕๓๗ คน ในปี ๒๕๖๓ และอัตราการฆ่าตัวตายอยู่ที่ ๗.๓๘ รายต่อประชากรแสนคน ทั้งนี้ ประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญในระยะต่อไป คือ การป้องกันการแพร่ระบาดของ COVID-19 จากการเปิดรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ การส่งเสริมพฤติกรรมดูแลสุขภาพ และการหามาตรการป้องกันมลพิษทางอากาศที่ยั่งยืน

๑.๔ **การศึกษา ภาพรวม ปี ๒๕๖๔ เด็กไทยมีการเข้าเรียนเพิ่มขึ้น แต่ในช่วง COVID-19 พบการเข้าเรียนลดลงในระดับก่อนประถม ประถมศึกษา และอุดมศึกษา ด้านคุณภาพการศึกษายังเป็นปัญหาต่อเนื่อง ซึ่งต้องติดตามความคืบหน้าอย่างใกล้ชิด**

ในปี ๒๕๖๔ เด็กไทยมีการเข้าเรียนเพิ่มขึ้น โดยมีอัตราการเข้าเรียนในระบบการศึกษาประมาณร้อยละ ๘๑.๗ เพิ่มจากร้อยละ ๘๑.๐ ในปี ๒๕๖๓ ขณะที่ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปี ๒๕๖๔ มีคะแนนลดลงในทุกระดับชั้น โดยคะแนนเฉลี่ยลดลงตามระดับการศึกษาที่สูงขึ้น ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษายังคงอยู่ในระดับต่ำ โดยค่าเฉลี่ยคะแนนรวมในแต่ละระดับชั้นต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ทั้งนี้ ในปี ๒๕๖๔ ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ส่งผลให้เกิดภาวะถดถอยทางการศึกษาอีกด้วย ซึ่งประเด็นที่ยังต้อง

ให้ความสำคัญ คือ ๑) การแก้ไขปัญหาการหลุดออกนอกระบบการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำโครงการ “พาน้องกลับมาเรียน” ซึ่งติดตามพบตัวเด็กหลุดออกนอกระบบได้จำนวน ๑๒๑,๐๕๐ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๙๙.๕ ของจำนวนนักเรียนที่หลุดจากระบบทั้งหมด ๑๒๑,๖๔๒ คน และ ๒) การฟื้นฟูการเรียนรู้ที่หายไปในช่วง COVID-19 ซึ่งข้อมูลการสำรวจจากกรมอนามัย พบว่า ร้อยละ ๒๕ ของเด็กไทยยังมีพัฒนาการที่ไม่สมวัย และการสำรวจความพร้อมในการเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ของเด็กในยุค COVID-19 (๒๕๖๓ – ๒๕๖๕) พบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการจำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ลดลง โดยเด็กระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นเป็นกลุ่มที่มีภาวะการเรียนรู้ถดถอยสูงสุดและมีพัฒนาการเทียบเท่าเด็กในระดับชั้นอนุบาล

๑.๕ การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ยาสูบในไตรมาสสี่และภาพรวม ปี ๒๕๖๕ เพิ่มขึ้น

ไตรมาสสี่ ปี ๒๕๖๕ การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ยาสูบเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓.๗ โดยเป็นการเพิ่มขึ้นของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ ๕.๓ ขณะที่การบริโภคบุหรี่ยาสูบลดลงร้อยละ ๐.๘ สำหรับภาพรวม ปี ๒๕๖๕ การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ยาสูบเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๙ ตามภาวะเศรษฐกิจและภาคท่องเที่ยวที่ทยอยฟื้นตัว รวมทั้งการกระตุ้นตลาดที่มีการสร้างกลยุทธ์ดึงดูดผู้บริโภคมามากขึ้นในหลายช่องทาง ส่งผลให้เด็กและเยาวชนเข้าถึงได้ง่าย ซึ่งต้องมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่เด็กและเยาวชน นอกจากนี้ ยังมีประเด็นที่ต้องติดตามและให้ความสำคัญ คือ การเร่งปราบปรามบุหรี่ยาสูบหนีภาษีบนโลกออนไลน์ ซึ่งต้องควบคุมและตรวจสอบปัญหาตั้งแต่ต้นทางที่มีการลักลอบนำบุหรี่ยาสูบหนีภาษีเข้ามาในประเทศ

๑.๖ คดีอาญาโดยรวมลดลงร้อยละ ๕.๙ แต่ยังคงต้องเฝ้าระวังการประทุซ้ำร้ายต่อทรัพย์สินที่มีการรับแจ้งเพิ่มขึ้น รวมทั้งเฝ้าระวังภัยจากอาชญากรรมทางเทคโนโลยีที่มีรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งต้องนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกัน

ไตรมาสสี่ ปี ๒๕๖๕ คดีอาญารวม มีการรับแจ้ง ๑๑๒,๘๔๒ คดี ลดลงร้อยละ ๕.๙ จากไตรมาสเดียวกันของปี ๒๕๖๔ โดยเป็นการรับแจ้งคดีอาญา ๙๕,๗๗๕ คดี ลดลงร้อยละ ๗.๐ และคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ รับแจ้ง ๓,๘๗๐ คดี ลดลงร้อยละ ๑.๙ ขณะที่คดีประทุซ้ำร้ายต่อทรัพย์สินรับแจ้ง ๑๓,๑๙๗ คดี เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๘ ภาพรวม ปี ๒๕๖๕ คดีอาญารวมลดลง โดยมีการรับแจ้ง ๔๓๑,๖๖๖ คดี ลดลงจากปี ๒๕๖๔ ร้อยละ ๑๘.๔ ซึ่งแม้คดีเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ จะมีสัดส่วนไม่มากนัก แต่ข้อมูลของมูลนิธิปวีณาหงสกุล เพื่อเด็กและสตรี พบคดีข่มขืนกระทำชำเราเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๗.๓ จากปี ๒๕๖๔ ขณะที่คดีประทุซ้ำร้ายต่อทรัพย์สินพบการกระทำผิดผ่านระบบคอมพิวเตอร์มากขึ้น โดยมีการรับแจ้งเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๔ ร้อยละ ๑๐๖.๘ ทั้งนี้ ประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ คือ ๑) ภัยจากอาชญากรรมทางเทคโนโลยี หรือภัยไซเบอร์ ซึ่งต้องนำนวัตกรรมทางเทคโนโลยีมาใช้ติดตามตรวจสอบผู้กระทำความผิดมากขึ้น ๒) การแพร่ระบาดของยาเสพติดชนิดใหม่ที่ผู้ค้ายาเสพติดที่นิยมเสพมาผสมเป็นชนิดใหม่ฤทธิ์แรงกว่าเดิม ๓) การเล่นเกมออนไลน์ ที่มีการเล่นอย่างแพร่หลายและสามารถเข้าถึงง่าย และ ๔) การใช้ความรุนแรงที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

๑.๗ การรับแจ้งเหตุผู้ประสบภัยทางถนนและจำนวนผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นทั้งในไตรมาสสี่และทั้งปี ๒๕๖๕ ซึ่งรถจักรยานยนต์เป็นพาหนะที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุด ขณะที่ช่วงเทศกาลปีใหม่ ๒๕๖๖ มีการเกิดอุบัติเหตุ ผู้เสียชีวิต และผู้บาดเจ็บลดลง

ไตรมาสสี่ ปี ๒๕๖๕ มีการรับแจ้งเหตุผู้ประสบภัยสะสมจากอุบัติเหตุรถยนต์ทั่วประเทศ รวม ๒๔๓,๘๐๓ ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๑ จากไตรมาสเดียวกันของปี ๒๕๖๔ โดยมีผู้เสียชีวิตสะสม ๔,๑๘๑ ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓.๖ ผู้บาดเจ็บสะสม ๒๓๙,๖๒๒ ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑.๑ ซึ่งประเภทรถที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุดได้แก่ รถจักรยานยนต์ ร้อยละ ๖๑.๗ สำหรับภาพรวม ปี ๒๕๖๕ มีการรับแจ้งผู้ประสบภัยรวม ๙๔๑,๐๘๔ ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ ๔.๙ แบ่งเป็นเป็นผู้เสียชีวิต ๑๔,๙๐๗ ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ ๙.๔ (เฉลี่ยวันละ ๔๐.๘ คน)

ผู้บาดเจ็บสะสม ๙๒๖,๐๐๐ ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ ๔.๘ ทพพลภาพ ๑๗๗ ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ ๙.๓ ซึ่งประเภทรถที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุด ได้แก่ รถจักรยานยนต์เช่นกัน ที่ร้อยละ ๕๖.๐ ขณะที่ในช่วงเทศกาลปีใหม่ ๒๕๖๖ จำนวนการเกิดอุบัติเหตุ ผู้เสียชีวิต ผู้บาดเจ็บ ลดลงจากปีก่อน ร้อยละ ๙.๙ ๔.๘ และ ๘.๘ ตามลำดับ ซึ่งต้องให้ความสำคัญและเร่งดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด รวมถึงออกแบบถนนที่คำนึงถึงความปลอดภัย เสริมสร้างวินัยจราจร และรณรงค์ให้ความรู้ด้านความปลอดภัยแก่ผู้ใช้รถใช้ถนน

๑.๘ การรับเรื่องร้องเรียนผ่าน สคบ. เพิ่มขึ้น ขณะที่การรับเรื่องร้องเรียนผ่านสำนักงาน กสทช. ลดลง สำหรับภาพรวม ปี ๒๕๖๕ การร้องเรียนของผู้บริโภคมีแนวโน้มลดลง

ไตรมาสสี่ ปี ๒๕๖๕ สคบ. ได้รับการร้องเรียนสินค้าและบริการเพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันในปีก่อนร้อยละ ๗.๒ โดยเฉพาะด้านขายตรงและตลาดแบบตรง ขณะที่การร้องเรียนผ่านสำนักงาน กสทช. ลดลงร้อยละ ๗๔.๐ จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา ซึ่งส่วนใหญ่ยังคงเป็นการร้องเรียนเกี่ยวกับโทรศัพท์เคลื่อนที่มากที่สุด โดยเฉพาะในประเด็นการได้รับข้อความสั้น (SMS) สำหรับปี ๒๕๖๕ การร้องเรียนโดยรวมลดลงร้อยละ ๙.๖ จากปีที่ผ่านมา โดยมีประเด็นที่ต้องเฝ้าระวัง ดังนี้ ๑) การหลอกลวงให้ประชาชนเปิดบัญชีม้า ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการจัดทำพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. เพื่อคุ้มครองประชาชนที่ถูกหลอกลวงให้โอนเงินและลงโทษผู้ที่เปิดบัญชีม้า ๒) ปัญหาการหลอกลวงประชาชนโดยใช้แอปพลิเคชันเงินกู้เถื่อน ๓) ปัญหาการให้บริการของรถโดยสารสาธารณะโดยเฉพาะรถแท็กซี่ ๔) ปัญหาการรับส่งนักเรียนไม่ปลอดภัย และ ๕) ปัญหาและความเสี่ยงการให้บริการทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ กับการคุ้มครองผู้บริโภค

๒. สถานการณ์ทางสังคมที่สำคัญ

๒.๑ อินเทอร์เน็ต : โอกาสและข้อจำกัดในการยกระดับการศึกษาของเด็กไทย

อินเทอร์เน็ตเป็นตัวกลางในการเข้าถึงองค์ความรู้ที่เชื่อมโยงศาสตร์ต่าง ๆ มาสู่ผู้ใช้ได้อย่างไร้ขีดจำกัด ทำให้ทั่วโลกมีการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อศึกษามากขึ้น โดยงานศึกษาของ An Economist Intelligence Unit (EIU) ชี้ว่า ประเทศที่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในโรงเรียนระดับสูงจะส่งผลให้เด็กมีคุณภาพมากขึ้น และยิ่งส่งผลเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาธุรกิจทำให้เศรษฐกิจขยายตัวได้อีกด้วย สำหรับประเทศไทย ในปี ๒๕๖๓ มีผู้สนใจเรียนผ่านอินเทอร์เน็ตเช่นกัน สะท้อนจากการลงทะเบียนเรียนออนไลน์ในระบบของ Thai MOOC ที่เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๕๘.๕๗ จากปี ๒๕๖๒ อย่างไรก็ตาม การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาไม่เพียงต้องคำนึงถึงการเข้าถึงเท่านั้น แต่ยังรวมถึงความแรงของสัญญาณและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเชื่อมต่อ ซึ่ง**ประเทศไทยยังมีข้อจำกัด** ดังนี้ ๑) อินเทอร์เน็ตฟรีที่มียังไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร ทำให้เด็กนักเรียนจำนวนมากต้องมำค่าใช้จ่ายในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต ๒) สถานศึกษาบางแห่งยังไม่มีอินเทอร์เน็ต โดยสถานศึกษาประมาณร้อยละ ๕.๓ ยังไม่มีอินเทอร์เน็ตใช้ โดยเฉพาะสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและสังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ๓) สัญญาณอินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาต้องการความเสถียร แต่รูปแบบสัญญาณที่ใช้เชื่อมต่อในปัจจุบันยังมีปัญหาด้านคุณภาพ โดยเด็กส่วนใหญ่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตผ่านมือถือ ขณะที่โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตแบบสายโทรศัพท์ (ADSL) ที่ร้อยละ ๓๙.๖ ซึ่งเสี่ยงต่อการชำรุดเสียหายได้ง่ายและอาจทำให้คุณภาพสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ได้รับลดลง และ ๔) เด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งยังไม่ตระหนักถึงประโยชน์ในการใช้เพื่อการศึกษา โดยส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการสนทนาและกิจกรรมสันทนาการ จึง**ควรเร่งดำเนินการ** ดังนี้ ๑) เร่งขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมโรงเรียนทั่วประเทศ ผ่านกลไกการจัดให้มีบริการโทรคมนาคมพื้นฐานโดยทั่วถึงและบริการเพื่อสังคม (Universal Service Obligation : USO) ของสำนักงาน กสทช. ๒) ส่งเสริมการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตโดยเฉพาะเด็กในครัวเรือนยากจน โดยอาจให้เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ในราคาพิเศษ อาทิ กรณีของสหราชอาณาจักรมีโครงการ Universal Basic Obligation (UBO) for broadband

/โดยกำหนด...

โดยกำหนดราคาอินเทอร์เน็ตแบบพิเศษสำหรับผู้มีรายได้น้อย และ ๓) สร้างความรู้ ความเข้าใจ และความเชี่ยวชาญพื้นฐาน (Literacy/Fluency) ให้กับเด็กและเยาวชน โดยสร้างการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของอินเทอร์เน็ตว่าสามารถเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงองค์ความรู้ที่หลากหลาย ควบคู่ไปกับการยกระดับทักษะด้านดิจิทัลให้สูงขึ้นได้

๒.๒ เรียนรู้การกำหนดค่าจ้างจากต่างประเทศ

การได้รับค่าจ้างแรงงานที่เหมาะสมส่งผลให้แรงงานมีคุณภาพชีวิตที่ดี ช่วยแก้ปัญหาความยากจน และยังจูงใจให้แรงงานมีผลิตภาพเพิ่มขึ้น โดยปัจจุบันการกำหนดค่าจ้างของประเทศต่าง ๆ ประกอบด้วย ๑) การกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำ เพื่อคุ้มครองให้แรงงานได้รับค่าจ้างเพียงพอ โดยแต่ละประเทศมีการกำหนดแตกต่างกัน ทั้งตามพื้นที่/ภูมิภาค กลุ่มสาขาอาชีพ/อุตสาหกรรม ตามอายุ/ประสบการณ์ของแรงงาน รวมถึงการกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำรูปแบบอื่น ๆ อาทิ การกำหนดค่าจ้างเพื่อชีวิต (Living wage) ๒) การกำหนดโครงสร้างค่าจ้าง เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับแรงงานมากขึ้น โดยแรงงานจะได้รับการปรับค่าจ้างเพิ่มขึ้นตามประสบการณ์และทักษะ และ ๓) การกำหนดค่าจ้างโดยการตกลงกันระหว่างนายจ้างและลูกจ้างหรือการใช้กลไกตลาด ซึ่งเป็นรูปแบบที่ไม่มีการแทรกแซงจากภาครัฐ โดยเป็นการตกลงกันระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง (Collective Bargaining) ซึ่งในบางกรณีอาจมีสหภาพแรงงานเข้ามาช่วยในการเจรจาต่อรอง ทั้งนี้ หลายประเทศมีการกำหนดค่าจ้างด้วยวิธีที่ผสมผสาน อาทิ สิงคโปร์ มีโครงการ Progressive Wage Model (PWM) ซึ่งให้แรงงานฝึกอบรมเพื่อเพิ่มระดับทักษะ และเมื่อผ่านการทดสอบจะได้รับการปรับค่าจ้างที่สูงขึ้น โดยภาครัฐจะร่วมจ่ายค่าจ้างบางส่วนให้กับแรงงาน สหราชอาณาจักร มีการกำหนดค่าจ้างเพื่อชีวิตและค่าจ้างขั้นต่ำตามกลุ่มอายุ นิวซีแลนด์ กำหนดค่าจ้างขั้นต่ำตามระดับอายุและบังคับการฝึกทักษะเพื่อให้ได้รับค่าจ้างที่สูงขึ้น และอินโดนีเซีย มีค่าจ้างขั้นต่ำสำหรับกลุ่มแรงงานที่อายุงานน้อยกว่า ๑ ปี ส่วนแรงงานที่มีอายุงานมากกว่า ๑ ปี จะได้รับค่าจ้างตามโครงสร้างค่าจ้างหรือการตกลงกัน สำหรับประเทศไทย การกำหนดค่าจ้างเป็นรูปแบบผสมผสาน ดังนี้ ๑) การกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำ ซึ่งเป็นค่าจ้างที่เพียงพอสำหรับแรงงานทั่วไปแรกเข้าทำงาน ๑ คน ให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้และเหมาะสมตามความสามารถของธุรกิจ โดยปัจจุบันค่าจ้างขั้นต่ำเฉลี่ยอยู่ที่ ๓๓๗ บาทต่อวัน ซึ่งเพียงพอเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายต่อคน อย่างไรก็ตาม แรงงานที่มีประสบการณ์ยังคงได้รับเพียงค่าจ้างขั้นต่ำซึ่งไม่สอดคล้องกับนิยาม ๒) การกำหนดอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้แรงงานทั้งฝีมือและแรงงานฝีมือได้รับค่าจ้างที่เหมาะสม จูงใจให้แรงงานพัฒนาฝีมือ เพิ่มหลักประกันรายได้ และความสามารถในการแข่งขันให้กับธุรกิจ โดยปัจจุบันมีการกำหนดสาขาถึง ๑๒๙ สาขา โดยจะได้รับค่าจ้างในอัตรา ๓๔๕ - ๙๐๐ บาทต่อวัน ซึ่งค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือแรงงานจะใกล้เคียงกับค่าจ้างเฉลี่ยของแรงงาน และเป็นแนวทางที่จะสนับสนุนแรงงานได้รับค่าจ้างที่สูงขึ้นตามระดับทักษะ และ ๓) การกำหนดค่าจ้างโดยกลไกตลาด ซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นกับกลุ่มแรงงานที่มีทักษะระดับกลางขึ้นไป ที่ค่าจ้างถูกกำหนดจากการต่อรองกับนายจ้างหรือสถานประกอบการเอง ทั้งนี้ ในระยะต่อไปประเทศไทยควรกำหนดให้ค่าจ้างเป็นกลไกสนับสนุนการพัฒนาทักษะของแรงงาน และช่วยในการเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจที่เน้นเทคโนโลยีและนวัตกรรม อาทิ การสนับสนุนให้แรงงานได้รับการฝึกอบรมและทดสอบเพื่อเพิ่มระดับทักษะโดยเฉพาะแรงงานไร้ฝีมือ เพื่อให้แรงงานได้รับค่าจ้างที่เพิ่มขึ้นตามระดับทักษะที่สูงขึ้น รวมถึงบูรณาการหลักสูตรการฝึกอบรม และทดสอบสมรรถนะแรงงานของแต่ละหน่วยงานที่มีการรับรองมาตรฐานทักษะแรงงานให้มีความเชื่อมโยงกับอัตราค่าจ้าง อาทิ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ องค์การภาคเอกชน รวมทั้งเร่งส่งเสริมให้แรงงานตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการทดสอบฝีมือและทักษะแรงงาน เพื่อให้ได้การปรับเพิ่มค่าจ้างที่เหมาะสม

๒.๓ การพัฒนาทักษะแรงงานไทย ทันหรือไม่ต่อการเปลี่ยนแปลง

ผลกระทบของเทคโนโลยีทำให้ประเทศต่าง ๆ จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการยกระดับทักษะให้สอดคล้องกับความต้องการของโลกอนาคต เช่นเดียวกับประเทศไทยที่มีนโยบายการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง

เศรษฐกิจไปสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม ผ่านการกำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมายที่จะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต (New Growth Engine) และมีการพัฒนาและยกระดับทักษะแรงงานอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ยังมีประเด็นปัญหาที่สำคัญในการยกระดับทักษะแรงงาน คือ ๑) การขาดการกำหนดชุดทักษะที่จำเป็นและสอดคล้องกับตลาดแรงงาน โดยมีเพียงการสำรวจหรือศึกษาซึ่งระบุเพียงความต้องการแรงงานภาพรวม แต่ไม่ได้ระบุถึงทักษะที่จำเป็นในงาน ทำให้แรงงานไม่ทราบว่าพัฒนาทักษะใด ๒) การอบรมของภาคเอกชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕ ส่วนใหญ่เป็นการอบรมในหลักสูตรพื้นฐาน ๓) หลักสูตรการจัดอบรมของภาครัฐยังขาดความทันสมัยและไม่ครอบคลุมความต้องการของตลาด (supply-driven) เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ อีกทั้งการฝึกอบรมแรงงานของรัฐและเอกชนยังไม่เชื่อมโยงกัน ๔) หลักสูตรการพัฒนาทักษะบางส่วนมีค่าใช้จ่ายสูง อาทิ หลักสูตรการพัฒนาทักษะตามอุตสาหกรรม S-curve ของสถาบันพัฒนาบุคลากรแห่งอนาคต มีค่าใช้จ่ายตั้งแต่หลักร้อยจนถึงหลักแสนบาท และ ๕) แรงงานไทยส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำและไม่ได้มีความต้องการพัฒนาทักษะ โดยแรงงานที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มีสัดส่วนถึงร้อยละ ๓๙ อีกทั้ง การสำรวจในปี ๒๕๖๔ มีวัยแรงงานที่ต้องการพัฒนาขีดความสามารถเพียงร้อยละ ๙.๓ ดังนั้น แนวทางการพัฒนาทักษะในระยะต่อไป ได้แก่ ๑) จัดทำชุดทักษะที่จำเป็นที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการและทิศทางการพัฒนาของประเทศ โดยทุกภาคส่วนต้องร่วมกันกำหนดชุดทักษะตามความต้องการของแต่ละอุตสาหกรรม เพื่อให้แรงงานทราบถึงทักษะที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติมและเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงของหน่วยงานทั้งฝั่ง demand และ supply ๒) ปรับบทบาทการฝึกอบรมของภาครัฐให้เป็นผู้สนับสนุนและกำกับดูแลภาคเอกชนในการดำเนินการฝึกอบรมให้ได้มาตรฐาน โดยภาครัฐอาจให้สิทธิประโยชน์ส่วนเพิ่ม เพื่อสร้างแรงจูงใจแก่ภาคเอกชนที่เปิดอบรมให้แก่บุคคลทั่วไป ควบคู่กับการมีระบบการติดตามและตรวจสอบคุณภาพการฝึกอบรม ๓) ส่งเสริมการฝึกอบรมในหลักสูตรประยุกต์หรือขั้นสูง โดยมีมาตรการส่งเสริมให้สถานประกอบการเอกชนตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมฯ จัดอบรมแรงงานในทักษะสูงโดยเฉพาะในทักษะที่ประเทศต้องการ อาทิ ประเทศโปรตุเกส สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมของสถานประกอบการร้อยละ ๕๐ - ๘๕ ในการอบรมหลักสูตรทักษะสูงที่เป็นที่ต้องการของประเทศ ๔) ส่งเสริมการฝึกงานของนักเรียน/นักศึกษาตั้งแต่ยังเรียนอยู่ในสถานการศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ทั้งเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติให้ผู้เรียนมีความพร้อมก่อนออกสู่ตลาดแรงงาน และเพิ่มโอกาสในการมีงานทำได้ตรงกับวุฒิการศึกษาและความต้องการของผู้ประกอบการ และ ๕) สนับสนุนและสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ หรือทักษะการเป็นนักเรียนรูตลอดชีวิต (Lifelong Learning)

๓. บทความเรื่อง “ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา : แหล่งรายได้รัฐ และเครื่องมือลดความเหลื่อมล้ำ”

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดายเป็นรายได้และเครื่องมือสำคัญที่ช่วยจัดสรรทรัพยากรของคนในสังคมให้มีความเท่าเทียมกันมากขึ้น อันจะนำไปสู่การลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในที่สุด โดยในปี ๒๕๖๔ รัฐบาลมีรายได้รวม ๒.๘ ล้านล้านบาท โดยรายได้จากภาษีคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๘๘.๕ ของรายได้รัฐทั้งหมด อย่างไรก็ตาม รัฐบาลมีแนวโน้มขาดดุลงบประมาณเพิ่มขึ้น จาก ๔.๑ หมื่นล้านบาท ในปีงบประมาณ ๒๕๖๖ เป็น ๖.๕ แสนล้านบาท ในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ และการใช้จ่ายภาครัฐมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นอีกเท่าตัว จาก ๓ ล้านล้านบาท ในปี ๒๕๖๖ เป็น ๖.๕ ล้านล้านบาท ในปี ๒๕๘๕ สำหรับการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า ในปี ๒๕๖๔ มีสัดส่วนร้อยละ ๑๓.๒ ของรายได้จากภาษีทั้งหมด คิดเป็นมูลค่า ๓๓๗,๗๗๙ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก ๓๐๑,๑๕๙ ล้านบาท ในปี ๒๕๕๖ หรือเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๑.๖ ต่อปี โดยมีผู้ยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้งสิ้น ๑๐.๗ ล้านคน ซึ่งเป็นผู้มีเงินได้สุทธิ (มีเงินได้เหลือหลังหักค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และบริจาค) ที่ต้องเสียภาษีเพียง ๔.๒ ล้านคนเท่านั้น โดยสำหรับบทบาทในการเป็นแหล่งรายได้ พบว่า ในช่วงปี ๒๕๕๖ - ๒๕๖๔ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อรายได้จากภาษีทั้งหมดที่รัฐจัดเก็บ มีสัดส่วนอยู่ระหว่างร้อยละ ๑๒.๒ - ๑๓.๗ หรือประมาณร้อยละ ๒.๐๙ ของ GDP ซึ่งค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับประเทศกลุ่ม OECD ที่มีสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ ๒๔.๑ ขณะที่ในการลดความเหลื่อมล้ำ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีส่วนช่วยให้ความเหลื่อมล้ำลดลงได้ตลอดช่วงปี ๒๕๑๓ - ๒๕๕๘ แต่ยังมีข้อจำกัด เนื่องจาก

เนื่องจากภาพรวมอัตราภาษีมีลักษณะที่ก้าวหน้าน้อยกว่าหลายประเทศ ซึ่งให้เห็นว่าที่ผ่านมาภาษีเงินได้ของไทยยังไม่ได้ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างรายได้ให้แก่รัฐและจัดสรรทรัพยากรเพื่อนำมากระจายใหม่ (redistribution) ได้มากนัก ซึ่งสาเหตุสำคัญ มีดังนี้ ๑) แรงงานไทยเกือบ ๓ ใน ๔ อยู่นอกระบบภาษี โดยมีผู้มีงานทำทั้งสิ้น ๓๘.๘ ล้านคน เป็นลูกจ้างที่มีรายได้จากค่าจ้างและเงินเดือนจำนวน ๑๘.๖ ล้านคน แต่มีผู้มีรายได้ถึงเกณฑ์ที่ต้องยื่นภาษีของกรมสรรพากรเพียง ๑๐.๘ ล้านคนเท่านั้น คิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ ๒๗.๗ ของผู้มีงานทำทั้งหมด อีกทั้งสัดส่วนดังกล่าวยังมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่องตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ ซึ่งไม่สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจของประเทศที่ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น ๒) ประเภทของเงินได้ที่ไม่ต้องเสียภาษีทำให้รัฐจัดเก็บภาษีได้ไม่เต็มที่และเป็นปัจจัยที่นำไปสู่ปัญหาความเหลื่อมล้ำ โดยเงินได้บางประเภทที่ได้รับการยกเว้นภาษีแต่กลับเป็นแหล่งรายได้ที่มีมูลค่าสูงและสร้างความมั่งคั่งให้กับผู้มีเงินได้ได้มาก โดยเฉพาะกำไรจากการขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ และ ๓) การหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนทำให้รัฐสูญเสียรายได้และสร้างความเหลื่อมล้ำ โดยกลุ่มผู้มีรายได้สูงมีแนวโน้มที่จะจ่ายภาษีลดลงจากการได้รับประโยชน์จากการหักค่าใช้จ่ายที่มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ในขณะที่ปี ๒๕๖๔ การลดหย่อนภาษียังทำให้รัฐสูญเสียรายได้ไปกว่า ๑.๑ แสนล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๕๑.๘ ของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ต้องชำระทั้งหมด

ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงควรมีการดำเนินการ ดังนี้ ๑) มีมาตรการในการนำคนทุกกลุ่มเข้ามาอยู่ในระบบภาษี โดยเฉพาะกลุ่มแรงงานนอกระบบ โดยต้องมีการปรับปรุงกฎหมายที่เป็นข้อจำกัดในการเข้าระบบภาษีของคนบางกลุ่ม ๒) ทบทวนการยกเว้นภาษีให้แก่รายได้บางประเภท โดยพิจารณาถึงความจำเป็นทางเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับยุคปัจจุบัน เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมและไม่เป็นการเอื้อประโยชน์กลุ่มคนเพียงบางกลุ่ม ๓) ทบทวนสิทธิประโยชน์การหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน โดยจะต้องมีการพิจารณาทบทวนเกณฑ์การหักค่าใช้จ่ายและอัตราลดหย่อนให้มีความเป็นธรรมมากขึ้น โดยที่ยังสามารถช่วยแบ่งเบาภาระประชาชนได้และไม่ทำให้รัฐสูญเสียรายได้มากเกินไป และ ๔) สื่อสารให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญของการจ่ายภาษี โดยการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลจะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง เนื่องจากการใช้งบประมาณเพื่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น จะเป็นปัจจัยกระตุ้นให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญของการจ่ายภาษี อันจะทำให้รัฐมีรายได้เพิ่มมากขึ้นและมีความมั่นคงทางการคลังตามมา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไปด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายดนุชา พิชยนันท์)

เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๔๐๘๕ ต่อ ๓๖๐๑

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๒๘๐๓

E-mail: Duangkamon@nesdc.go.th